

1 הקשה לו רב אשי: אלא מעתה לגבי חליצה שנאמר (דברים כה ח)
 2 'ועמד ואמר לא הפצתי לקחתה', וכי הכי נמי יהא הדין, שחייב
 3 לעמוד כשאומר לא חפצתי לקחתה, והא תניא בברייתא שכל
 4 מעשה החליצה כשר בין כשהחולץ יושב ובין כשהוא עומד ובין
 5 כשהוא מופה על צידו.
 6 תירץ אמימר: אמר ליה, התם בחליצה לא כתיב 'ועמד ואמר'
 7 שמשמע שישב והוצרך לקום ולומר כך, אלא נאמר כלשון בני
 8 אדם שעמד ואמר, אולם הכא באיוב כתיב 'ויקם ויקרע', ומשמע
 9 שישב וקם לקרוע, ומזה מבואר שיש לקרוע על המת מעומד.
 10 הגמרא דנה בראיה מאיוב: אמר רמי בר חמא, מנין לקריעה שהיא
 11 מעומד, שנאמר (איוב א כ) 'ויקם איוב ויקרע את מעילו'. מקשה
 12 הגמרא: מנין שקרע מעומד משום שכן הדין, דלמא מילתא
 13 יתירתא הוא דעביד – שמא הוסיף דבר מרוב צער שמתו כל בניו,
 14 דאי לא תימא הכי, יקשה שמה שנאמר שם 'ויגז את ראשו', שתלש
 15 שער ראשו, וכי הכי נמי יתחייב כל אבל לעשות כן, אלא ודאי
 16 הוסיף מעשי אבל יותר מחובתו, וכיצד למדים ממנו דין קריעה
 17 מעומד בכל אבל.
 18 לכן מבאר הגמרא: אלא למדים קריעה מעומד מהכא, שנאמר
 19 במיתת אמנו בן דוד המלך (שמואל ב' יג לא) 'ויקם המלך ויקרע את
 20 בגדיו', ומבואר שקריעה על מת היא מעומד.
 21 מקשה הגמרא: ודלמא מילתא יתירתא עביד – שמא גם הוא לא
 22 עשה כך מן הדין אלא מצער על הריגת בנו, דאי לא תימא הכי,
 23 יקשה מה שנאמר שם 'וישכב ארצה', וכי הכי נמי ינהג כל אבל,
 24 והתניא בברייתא, אם ישב האבל על גבי מטה או על גבי כסא או
 25 על גבי אוזניו – מכתשת גדולה (גדולה על גבי קרקע מכולן)
 26 [גדולה מכולן] אמרו אפילו ישן על גבי קרקע, לא יצא ידי חובתו.
 27 ואמר רבי יוחנן, הדין שלא יצא ידי חובתו הוא שלא קיים בפניית
 28 המטה וישב עליה כדין אבל. ואם כן ודאי שכיבת דוד היתה מצער
 29 ולא מדיני אבל, וכיון שעשה יותר מחובתו כיצד ניתן להוכיח
 30 שקרע מעומד מהלכה ולא שנהג כך מצער.
 31 מתרצת הגמרא: אמר ליה רמי בר חמא למקשה, מה שנאמר
 32 'וישכב ארצה' אין הכוונה ששכב ממש על הארץ, אלא כעין
 33 ארצה, כלומר שכפה מיטתו ושכב עליה בסמוך לארץ, ונמצא
 34 שכל הנאמר בפסוק הוא מדיני אבל, ולמדים משם קריעה מעומד.
 35 הגמרא מונה את הדברים האסורים בימי האבילות: תנו רבנן,
 36 (ו)אלו דברים שאכל אסור בהן בשבעת ימי האבילות, אסור
 37 במלאכה, ובחיצה, ובסיכה בשמן, ובתשמיש המטה, ובנעילת
 38 הסנדל של עור, ואסור לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים, ולשנות
 39 במשנה, במדרש – דרשות הדינים מפסוקים, ובחלכות שנשנו
 40 בברייתות, ובש"ס – סברות האמוראים, ובאגדות של טעמי
 41 המקראות. ואם היו רבים צריכין לו שידרוש להם אינו נמנע
 42 מלדרוש. ומעשה ומת בנו של רבי יוסי בציפורי, ונכנס לבית
 43 המדרש בימי האבילות ודרש כל היום בולו, כיון שהיו רבים צריכים
 44 לו.
 45 הגמרא מביאה מעשה בענין הלכה זו: רבה בר רב הונא איתרעא
 46 ביה מילתא – אירע לו דבר אבל, וסבר דלא למיפק לפירקא – לא
 47 לצאת לדרשה משום איסור תלמוד תורה. אמר ליה רבי חנינא,
 48 הרי שנינו בברייתא שאם היו רבים צריכין לו אינו נמנע מלדרוש.
 49 ואכן יצא רבה לדרוש, אך סבר לאוקמי אמונא עליה – להעמיד

50 גם מתורגמן אצלו שיחזור על דבריו בקול רם כרגיל. אמר ליה רב,
 51 הרי תניא בברייתא שמותר לאבל להורות לרבים וכלבד שלא
 52 יעמיד תורגמן, שיש לשנות בכל מה שניתן. מבררת הגמרא: ואלא
 53 הכי עביד – כיצד עושה שישמע הציבור את דבריו. משיבה
 54 הגמרא: כי הא תניא בברייתא, מעשה ומת בנו של רבי יהודה בר
 55 אילעאי, והיו רבים צריכים לו ונכנס לבית המדרש בימי האבילות
 56 לדרוש, ונכנס רבי חנינא בן עקיבא וישב בצדו, ולחש הוא את דברי
 57 הדרשה לרבי חנינא בן עקיבא, ורבי חנינא בן עקיבא אמרה
 58 לתורגמן, ותורגמן השמיע אותה בקול לרבים. ובאופן כזה מותר על
 59 ידי תורגמן.
 60 ברייתא בדיני הנחת תפילין בימי האבילות: תנו רבנן, אבל בשלשה
 61 ימים הראשונים של האבילות אסור לו להניח תפילין. מיום שלישי
 62 ואילף, ושלישי עצמו בכלל, מותר להניח תפילין, ואף אם באו פנים
 63 חדשות – אנשים שעדיין לא באו עד עתה לנחמו, אינו חולץ
 64 התפילין ואינו חושש שיחשדוהו שהניחם גם בימים הראשונים,
 65 דכרי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר, אבל בשני ימים הראשונים של
 66 האבילות אסור להניח תפילין, ומיום שני ושני עצמו בכלל, מותר
 67 להניח תפילין, ואם באו פנים חדשות בשני חולץ, שיחשדוהו
 68 שהניח גם ביום ראשון.
 69 הגמרא מבאר את סברות התנאים: אמר רב מתנה, מאי מעמא דרבי
 70 אילעאי, דכתיב (דברים לד ח) לאחר מיתת משה 'ויתמו ימי כבי אבל
 71 משו', ומיעוט רבים שנים, והיינו שני ימי אבל, ואין ראוי להניח
 72 בהם תפילין שנאמר בהם 'פאר'. אמר רב עינאי, מאי מעמא דרבי
 73 יהושע, דכתיב (עמוס ח י) בתוכחת הנביא לישראל על קיצה של
 74 עדת ישראל אם יוסיפו לחטוא 'ואתחריטה ביום מר', והיינו כיום
 75 האבל המר, ומשמע שהוא יום אחד. מקשה הגמרא: ורבי יהושע
 76 נמי קשה לדבריו, הא כתיב 'ויתמו ימי' וגו' שמשמע שהאבל שני
 77 ימים. מתרצת הגמרא: אמר לה, באמת האבל הוא רק יום אחד,
 78 ושארני משה שנתאבלו עליו יותר מכך, משום דתקיף אכליה –
 79 שהיה אבלו חזק מפני גדלותו. מקשה הגמרא: ורבי אליעזר נמי, הא
 80 כתיב 'ואתחריטה ביום מר', שהוא רק יום אחד. מתרצת הגמרא:
 81 עיקר מדרגת – מרירות האבל חד יומא הוא, ובו יש להרבות בבכי,
 82 אך הוא נמשך יום נוסף.
 83 הגמרא מביאה ההלכה בזה: אמר עולא, הלכה כרבי אליעזר
 84 בחליצה, שאין צריך לחולץ התפילין כשבאים פנים חדשות,
 85 וחלכה כרבי יהושע בחנינה, שמותר להניחם ביום השני.
 86 מסתפקת הגמרא: איבעיא להו, ביום שני לעולא, האם חולץ בפנים
 87 חדשות או אינו חולץ. פושטת הגמרא: תא שמע, אמר עולא, חולץ
 88 כשבאים פנים חדשות, ומניח כשהלכו, ואפילו אם באים מאה
 89 פעמים. וכיון שאמר שהלכה כרבי אליעזר שאינו חולץ, ודאי שמה
 90 שאמר חולץ ומניח כוונתו ביום השני, ונמצא שסבר שחולץ ביום
 91 השני. ומביאה הגמרא ראייה מברייתא: תניא נמי הכי, יהודה בן
 92 תימא אומר, חולץ בפנים חדשות ומניח כשהלכו ואפילו מאה
 93 פעמים ביום.
 94 דעה חולקת: רבא אומר, בין שהניח תפילין ביום השני שוב אינו
 95 חולץ אף בפנים חדשות. מקשה הגמרא: והא רבא הוא דאמר (לעיל
 96 כ.) שהלכה כותנא דידן דאמר שאם כפה המיטה שלשה ימים קודם
 97 הרגל קיים האבילות, ומבואר שנוהגת שלשה ימים, ומדוע לענין
 98 תפילין מיקל כבר ביום השני.

הקשיבו יהודים! בחב"ד בכלל הייתה הדרישה לעשייה עצמית ולא להסתמך על הרביים.

משיחת יו"ד שבת תשי"א

על כל אחד להפוך בעצמו את השטות של "לעומת-זה" ואת ריתחת הנפש הבהמית – לקדושה.

משיחת יו"ד שבת תשי"א

מתרצת הגמרא: מִצֻּה שְׁאֵנִי, שכיון שמצוה להניח תפילין הקילו
להניחה כבר בשני כדי שלא תתבטל המצוה.
ברייתא בדיני אבל לענין מלאכה: תָּנוּ רַבֵּנּוּ, אֲבָל בְּשִׁלְשָׁה יָמִים
הָרִאשׁוֹנִים לַאֲבִילוֹת אֲסוּר בְּמִלְאכָה, וְאִפְּלוּ אִם הוּא עֲנֵי הַמִּתְפַּרְנֵם
מִן הַדְּרָקָה וְזָקוּק לַמְּעוֹת. וּמִכָּאן וְאִילָךְ, עוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּצִינְעָא בְּתוֹךְ
בֵּיתוֹ, וְהָאִשָּׁה הַאֲבִילָה הַעֲנִיָּה מוֹנֶה בְּפִלְךָ בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ.
ברייתא בדיני אבל לענין נידוחם אבליים: תָּנוּ רַבֵּנּוּ, אֲבָל בְּשִׁלְשָׁה
יָמִים הָרִאשׁוֹנִים אֵינוֹ יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ וְאִם אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְבֵית הָאֲבָל, וּמִכָּאן
וְאִילָךְ הוֹלֵךְ לְבֵית הָאֲבָל, וְשֵׁם אֵינוֹ יוֹשֵׁב בְּמָקוֹם הַמְּנַחֲמִין אֶלָּא
בְּמָקוֹם הָאֲבָלִים הַמְּתַנַּחֲמִין, שֶׁגַּם הוּא צָרִיךְ לְתַנְחוּמִים.
ברייתא בדיני אבל לענין שאילת שלום: תָּנוּ רַבֵּנּוּ, אֲבָל בְּשִׁלְשָׁה
יָמִים הָרִאשׁוֹנִים אֲסוּר בְּשִׁאֲלֵת שְׁלוֹם לְחֻבְרֵי, וְאִם אֵינוֹ מְשִׁיב
שְׁלוֹם, מְשַׁעֲבֵר שְׁלֹשָׁה יָמִים וְעַד מֵלֶאֱתָ שְׂבָעָה, מְשִׁיב שְׁלוֹם וְאֵינוֹ
שׂוֹאֵל לְאַחֲרֵים בְּשִׁלּוֹמָם, מִכָּאן וְאִילָךְ שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּדֶרֶבּוֹ.
מקשה הגמרא: וְכִי בְּשִׁלְשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים אֲסוּר בְּשִׁאֲלֵת שְׁלוֹם,
וְהִתְנַיָּא בְּבֵרֵיתָא, מַעֲשֶׂה וּמֵתוּ בְּנֵי שֵׁל רַבִּי עֲקִיבָא, וְנִכְנְסוּ
[–נְתַאסְפוּ] כָּל יִשְׂרָאֵל וְהִסְפִּידוּם הַסֵּפֶד גָּדוֹל. בְּשַׁעֲת פְּמִירָתָן –
כְּשֶׁעָמְדוּ לַעֲזוּב, עָמַד רַבִּי עֲקִיבָא עַל סִפְסָל גָּדוֹל שֶׁהָכֵל יִרְאֵהוּ
וַיִּשְׁמַעְהוּ, וְאָמַר, אֲחִינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל שְׂמָעוּ, אִפְּלוּ אִם שְׁנֵי בָנִים
חֲתָנִים – שְׁנִישְׂאוּ כֹּהֵן הֵייתִי קוֹבֵר, מְנוּחָם הוּא, כְּלוּמַר הֵייתִי
מִתְנַחֵם, בְּשִׁבְלִי הַכְּבוֹד שֶׁעָשִׂיתֶם לִי בַּהֲתַאסְפוֹתְכֶם. וְהַמְשִׁיךְ
לְשִׁבְחָם: וְאִם בְּשִׁבְלִי עֲקִיבָא לְכַבְּדוֹ בְּאַתָּם, הָרִי בָּמָה עֲקִיבָא יֵשׁ
בְּשׂוֹק וְלֹא הִלַּכְתֶּם לְנַחֲמָם, אֶלָּא וְדָאִי כֶּךָ אֲמַרְתֶּם שְׂבַחְתֶּם, 'תוֹרַת
אֱלֹהֵינוּ בְּלִבּוֹ' (תהלים לו לא) וְרָאוּ לְכַבְּדוֹ וּלְנַחֲמוֹ עַל בְּנֵי, וְכִיוֹן
שֶׁלְכַבְּדוֹ תְּהוּרָה בָּאתֶם כָּל שָׂבִין שֶׁשְׂכַרְכֶּם בְּפֹל, לְכֹן לְבִתְיָכֶם
לְשִׁלּוֹם. וּמִבּוֹאֵר שֶׁשָּׁאֵל בְּשִׁלּוֹם יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם רִאשׁוֹן לַאֲבִילוֹתוֹ.
מתרצת הגמרא: בְּבוֹד רַבִּים שְׁאֵנִי, שֶׁמִּשּׁוּם כֵּךְ שָׁאֵל רַבִּי עֲקִיבָא
בְּשִׁלּוֹמָם, אֵךְ בִּיחִיד אֲסוּר.
הגמרא מבארת את המשך דברי הברייתא: מִשְׁלֹשָׁה וְעַד שְׂבָעָה
מְשִׁיב וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל, מִכָּאן וְאִילָךְ שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּדֶרֶבּוֹ. מַקְשָׁה הַגְּמָרָא:
וְרַמְיָנָהּ, שֶׁשְׁנֵינוּ בְּבֵרֵיתָא, הַמּוֹצֵא אֶת הַכִּידוֹ אֲבָל בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם
לַאֲבִילוֹתוֹ, מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִין עַל מֵתוֹ, שֶׁכָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם עֲדִיין
נַחֲשֵׁב לַאֲבָל, וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל בְּשִׁלּוֹמוֹ, שְׁאֵינוֹ שְׂרוֹי בְּשִׁלּוֹם, וְאִם מִצָּאוּ
לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, שׂוֹאֵל בְּשִׁלּוֹמוֹ, וְאֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִין שֶׁכֹּהֵן
אֵינוֹ נַחֲשֵׁב לַאֲבָל. מִתָּה אֲשֶׁתוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ, וְנִשְׂאָה אִשָּׁה אַחֶרֶת בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם לַפְּטִירַת הָרִאשׁוֹנָה, אֵינוֹ רְשָׁאִי לִכְנֹס לְבֵיתוֹ וְלְדַבֵּר עִמּוֹ
תְּנַחֲמוּמִין עַל אֲשֶׁתוֹ הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁלֹּא תִיחַלֵּשׁ דַּעְתָּה שֶׁל הַשְּׁנִיָּה, וְאִם
מִצָּאוּ בְּשׂוֹק אֲמַר לֹא דְבָרִי תְּנַחֲמוּמִים בְּשִׁפְחָה רַחֵם וּבְכּוֹבֵד רֹאשׁ.
ומבואר שאף לאחר שבעה אסור לשאול בשלום האבל עד תום
שלושים, וכל שכן שלאבל אסור לשאול בשלום אחרים, ושלא
בברייתא הראשונה.
מתרצת הגמרא: אָמַר רַב אִידִי בְּרַ אֲבִין, הוּא שׂוֹאֵל בְּשִׁלּוֹם אֲחֵרִים
לְאַחֵר תּוֹם הַשְּׁבַעָה כְּמִבּוֹאֵר בְּבֵרֵיתָא הָרִאשׁוֹנָה, כִּיוֹן שֶׁאֲחֵרִים
שְׂרוֹיין בְּשִׁלּוֹם, אֵךְ אֲחֵרִים אֵין שׂוֹאֲלִין בְּשִׁלּוֹמוֹ, כִּיוֹן שֶׁהוּא אֵינוֹ שְׂרוֹי
בְּשִׁלּוֹם אֶלָּא בַּעֲצֵר.
מקשה הגמרא: וְהָא מְדַקְּתִי בְּבֵרֵיתָא הָרִאשׁוֹנָה שֶׁבְּתוֹם שְׁלֹשָׁה
יָמִים מְשִׁיב וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל, מִכָּלֵל דְּשִׁי לִינָן לִיה – שְׁמוֹתָ לְאַחֲרִים
לְשִׁאֲלוֹ בְּשִׁלּוֹמוֹ, וְלֹהֵם מְשִׁיב, וְשֶׁלֹּא בְּבֵרֵיתָא הַשְּׁנִיָּה שֶׁשְׁנֵינוּ
שֶׁאֲסוּר לְשִׁאֲלוֹ בְּשִׁלּוֹמוֹ. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: מְשִׁיב רַק לְאַנְשִׁים דְּלֹא
יָדְעִי שֶׁהוּא אֲבָל, מִפְּנֵי דְרַכִּי שְׁלוֹם, אֵךְ הַיּוֹדֵעַ אֲסוּר לְשִׁאֲלוֹ

בשלומו עד תום שלושים.
מקשה הגמרא: אִי הָכִי שְׁכוּנוֹת הַבְּרִייתָא שְׁמִשִּׁיב שְׁלוֹם לְמִי
שְׁאֵינֶם יוֹדְעִים בְּאֲבִילוֹתוֹ מִפְּנֵי דְרַכִּי שְׁלוֹם, הָתֵם בְּשִׁלְשָׁה יָמִים
רִאשׁוֹנִים נִמְי יֵשִׁיב לֹהֵם מִטַּעַם זֶה, וּמִדּוּעַ מִבּוֹאֵר בְּבֵרֵיתָא
שֶׁאֲסוּר. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: הָתֵם מוֹדְעִי לְהוֹ הָאֲבָל לְשׂוֹאֲלִים בְּשִׁלּוֹמוֹ
עַל אֲבִילוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִקְפִּידוּ עַל שְׁאֵינוֹ מְשִׁיב לֹהֵם, וְלֹא מְהֵדֵר לְהוֹ
שְׁלוֹם, אֵךְ הָכֵא לְאַחֵר שְׁלֹשָׁה, אֲמַנֵם אֵין לְשִׁאֲלוֹ בְּשִׁלּוֹמוֹ, אֵךְ אִלוּ
שְׁאֵינֶם יוֹדְעִים עַל אֲבִילוֹתוֹ וְשׂוֹאֲלִים, לֹא צָרִיךְ לְאֹדוּעֵינָהּ שֶׁהוּא
אֲבָל, אֶלָּא יֵשִׁיב לֹהֵם.
עתה מקשה הגמרא על המבואר בברייתא השניה שלאחר
שלושים מותר לאחרים לשאול בשלום האבל: וְרַמְיָנָהּ, שֶׁשְׁנֵינוּ
בְּבֵרֵיתָא, הַמּוֹצֵא אֶת הַכִּידוֹ אֲבָל בְּתוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ לַאֲבִילוֹתוֹ,
מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִין עַל מֵתוֹ, וְאֵינוֹ שׂוֹאֵל בְּשִׁלּוֹמוֹ, וְאִם מִצָּאוּ לְאַחֵר
שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, שׂוֹאֵל בְּשִׁלּוֹמוֹ, וְאֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִין, אֲבָל
מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִים מִן הַצֵּד, כְּלוּמַר בְּרַמּוֹ, שְׁאֵינוֹ מְזַכֵּיר בְּמִפּוֹרֵשׁ
שֵׁם הַמֵּת, אֶלָּא אֲמַר לֹא תִתְנַחֵם. וְאָמַר רַבִּי מֵאִיר, הַמּוֹצֵא אֶת הַכִּידוֹ
אֲבָל לְאַחֵר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִין, לְמָה הוּא יוֹמֵת,
לְאַדָּם שֶׁנִּשְׁכַּרְהָ רִנָּלוּ וְחִיתָהּ [–נִתְרַפְּאָה]. וּמִצָּאוּ רֹזָפָא וְאָמַר לוֹ, בְּלָךְ
[–בּוֹא] אֲצִילִי שְׁאֵנִי שׂוֹכְרָה לְרַגְלֶךָ שׁוֹב וְאַרְפָּאָנָה, בְּרִי שְׂתַדַּע
שֶׁפְּמִנִין שְׁלִי יָפִין. וְכֵךְ הַמְנַחֵם אֲבָל לְאַחֵר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, גּוֹרֵם
צַעַר לְמִי שֶׁכֹּהֵן נִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ, שְׁאֵין כּוֹוֹנָתוֹ לְנַחֵם אֶלָּא לְשַׁבַּח
עֲצָמוֹ שִׁיּוּדַע לְנַחֵם. וּמִבּוֹאֵר שֶׁעַד שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ אֲסוּר לְשִׁאֲלוֹ
בְּשִׁלּוֹם אֲבָל, וְשֶׁלֹּא בְּבֵרֵיתָא הַקּוֹדֶמֶת שֶׁמִּתִּירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים.
מתרצת הגמרא: לֹא קָשִׁיָּא, הָא – הַבְּרִייתָא הַאֲסוּרָה כָּל שְׁנֵים עָשָׂר
חֹדֶשׁ דִּיבְרָה בְּאֲבָל עַל אֲבִיו וְאִמּוֹ, וְהָא – הַבְּרִייתָא הַמִּתִּירָה דִּיבְרָה
בְּאֲבָל עַל שְׂאֵר קְרוֹבִים.
מקשה הגמרא: אִם הַבְּרִייתָא הַמִּתִּירָה דִּיבְרָה בְּשִׁאֲרֵי קְרוֹבִים, הָתֵם
נִמְי לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יָדְבֵר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִין מִן הַצֵּד, כִּשֶּׁם שֶׁבָּאֵינוֹ וְאִמּוֹ
עוֹשֶׂה כֵךְ לְאַחֵר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, וּמִדּוּעַ מִבּוֹאֵר בְּבֵרֵיתָא שֶׁלֹּאֲחֵר
שְׁלֹשִׁים אֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִים כָּלֵל. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אֵין הָכִי
נִמְי – אֲכֵן כֵךְ הָדִין שֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִים מִן הַצֵּד, וְכֵאֵי – מַה
הַכּוֹוֹנָה 'אֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ תְּנַחֲמוּמִין', הֵייתִי בְּדֶרֶבּוֹ, אֲבָל מְדַבֵּר עִמּוֹ מִן
הַצֵּד.
ברייתא בדין אדם ששמע באיחור על מיתת קרובו: תָּנוּ רַבֵּנּוּ, אֲבָל
בְּשִׁלְשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים לַאֲבִילוֹתוֹ, שְׂבָא מְמָקוֹם קְרוֹב, שֶׁהִיָּה בַּעַת
הַקְּבוּרָה בְּמִרְחָק שֶׁל עַד עֶשְׂרֵה פְּרָסָאוֹת מִמָּקוֹם יֵשִׁיבָת שֶׁאֵר
הָאֲבָלִים, וְכֵא לְשַׁבַּת עֲמָהֶם בְּאֲבִילוֹתוֹ, אֵף שֶׁהַחֲסִיר מִימֵי אֲבִילוֹתוֹ
מוֹנֶה עִמָּהֶן שֶׁאֵר יָמֵי הָאֲבִילוֹתוֹ כְּמַנִּינֵם, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְמַנּוֹת שְׁבַעָה
יָמִים מִתְחִילָה. וְאִם כֵּא מְמָקוֹם רְחוֹק יוֹתֵר, מוֹנֶה לְעֲצָמוֹ שְׁבַעָה
יָמִים, וְאֵינוֹ מִצְטָרֵף לְמַנִּינֵם. אֲמַנֵם אִם בֹּא מִכָּאן – מֵתוֹם שְׁלֹשָׁה
יָמִים רִאשׁוֹנִים וְאִילָךְ, אִפְּלוּ כֵא מְמָקוֹם קְרוֹב אֵינוֹ מִצְטָרֵף עֲמָהֶם
אֶלָּא מוֹנֶה לְעֲצָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲמַר, אִפְּלוּ כֵא הָאֲבָל בְּיוֹם הַשְּׁכִיבִי
מְמָקוֹם קְרוֹב מוֹנֶה עִמָּהֶן.
הגמרא דנה בדברי הברייתא: אָמַר מַר, שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים כֵּא
מְמָקוֹם קְרוֹב מוֹנֶה עִמָּהֶן. אָמַר רַבִּי חִיָּא בְּרַ אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
וְדִין זֶה הוּא דוּקָא כְּשִׁישׁ גָּדוֹל הַבֵּית שֶׁמִּתְאֲבָל בְּכִית, שֶׁאֵז הַצַּעִיר
מִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ אַחֵר שֶׁאֵר הָאֲבָלִים, אֵךְ אִם גָּדוֹל הַבֵּית הַמִּתְאֲבָל אֵינוֹ
בְּבֵית וְעֵתָה בֹא, אֵין אֲבִילוֹת הַצַּעִיר נַחֲשֵׁבָת לְעַנֵּן שִׁיּוּדָהּ הַגָּדוֹל
טַפֵּל לָהּ וַיִּצְטָרֵף לְמַנִּינָהּ, אֶלָּא מוֹנֶה שְׁבַעָה לְעַצְמוֹ.
מִסְתַּפַּקַת הַגְּמָרָא בַּעֲנֵן גָּדוֹל הַבֵּית: אִיבְעִיָּא לְהוֹ,

כל עצי השדה, שעתה אינם עושים פירות והם אילני סרק, יעשו פירות, כמאמר רבותינו ז"ל: "עתידיים אילני סרק שיעשו פירות", אך בתנאי שיהיה שלום, וכל השייכים לרבי יהיו באחדות.

משיחת יו"ד שבט תשי"א

משיחת יו"ד שבט תשי"א

להשתדל בכל אופן האפשרי שבכל בית יהודי תהיה קופת-צדקה.